

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM**

Avdelning 31

DOM
2017-05-08
Meddelad i Stockholm

Mål nr
20999-16

SÖKANDE

Meko Service Nordic AB, 556179-9676

Ombud: Advokat Jerker Alm
Advokatfirman Vinge KB
Box 1064
251 10 Helsingborg

Ombud: Pär Remnelid
Advokatfirman Vinge KB
Rue de la Loi 23
1040 Bryssel
Belgien

MOTPART

Polismyndigheten
Box 12256
102 26 Stockholm

SAKEN

Offentlig upphandling

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår Meko Service Nordic AB:s yrkande om inhämtande av förhandsavgörande från EU-domstolen.

Förvaltningsrätten avslår ansökan.

Förvaltningsrättens interimistiska beslut av den 4 oktober 2016 upphör härmed att gälla.

Dok.Id 798066

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
115 76 Stockholm	Tegeluddsvägen 1	08-561 680 00 E-post: forvaltningsrattenistockholm@dom.se www.domstol.se/forvaltningsratt	08-561 680 01	måndag–fredag 08:00-16:30

BAKGRUND, YRKANDEN M.M.

Polismyndigheten genomför en upphandling av märkesauktoriserad underhållsservice och reparation av polisens bilar (dnr A.216.917/2014). Upphandlingen genomförs som en öppen upphandling enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling.

Meko Service Nordic AB (bolaget) ansöker om överprövning enligt LOU och yrkar att förvaltningsrätten ska förordna att upphandlingen ska göras om. Vidare yrkar bolaget att förvaltningsrätten ska inhämta ett förhandsavgörande från EU-domstolen.

Till stöd för sin talan ger bolaget in skriftlig bevisning, bl.a. vittnesförklaringar, och anför i huvudsak följande. Som kvalificeringskrav i upphandlingen gäller enligt punkt 3.5 i det grundläggande förfrågningsunderlaget att anbudsgivaren och/eller underleverantör som anbudsgivaren anlitar ska vara en av biltillverkaren auktoriserad verkstad. Samma krav återkommer i kravspecifikationen gällande kraven på tjänsten, där det i punkt 5.1 anges att verkstaden ska vara auktoriserad av en bilfabrikant att utföra tjänster enligt specifikationen. I kravspecifikationen punkt 5.3 finns vidare ett obligatoriskt krav där det anges att endast reservdelar som är framtagna och anpassade för den aktuella bilmodellen och som är godkända av bilfabrikanten får användas. Även punkterna 5.5, 5.7 och 5.9 innehåller villkor som är helt knutna till de auktoriserade verkstäderna. I punkt 5.5 anges att endast instrument och verktyg godkända av biltillverkaren får användas och i punkt 5.7 att personalen som utför service måste ha genomgått bilfabrikantens utbildning. I punkt 5.9 anges att garantireparationer ska kunna utföras av vald leverantör. Dessa krav är samtliga i strid med de grundläggande principerna om likabehandling och proportionalitet, eftersom de innebär att endast auktoriserade verkstäder kan lämna anbud. Bolaget är inte auktoriserat och har inte

haft möjlighet att erhålla kontrakt på grund av kraven. Bolaget har därmed lidit skada.

Följden av auktorisationskravet är att de icke auktoriserade verkstäderna samt verkstäder som är auktoriserade men för ett annat märke utestängs från möjligheten att erhålla kontrakt. Att utestänga en sådan stor del av marknaden är konkurrensbegränsande och det måste finnas sakliga skäl för en sådan begränsning. Bevisbördan för att sakliga skäl existerar åvilar den upphandlande myndigheten.

När en upphandlande myndighet ställer upp krav ska dessa ha en enhetlig given innebörd. Den auktorisation som avses i upphandlingen är ingen legal auktorisation och ges inte heller av ett branschorgan. Varje enskild biltillverkare bestämmer själv villkoren för auktorisationen. Den ges inte av någon oberoende tredje part och innebär därför inte någon enhetlig eller ens given kvalitetsnivå, utan enbart ett påstående från biltillverkaren om en viss nivå. Den kvalitetsnivå som Polismyndigheten påstår erhålls genom auktorisationen varierar och det är inte myndigheten som bestämmer nivån. Biltillverkarna styr på detta sätt över kretsen av anbudsgivare. Det är den upphandlande myndigheten som ska ställa upp kvalitetskraven och följa upp dessa, inte en extern part. Auktorisationen är ett avtal om kommersiella och ekonomiska villkor mellan biltillverkaren och verkstaden och inte primärt ett avtal om en viss given kvalitetsnivå.

Polismyndighetens krav innebär ett brott mot proportionalitetsprincipen och därmed också mot likabehandlingsprincipen. Det eftersträvade syftet, som dock inte är direkt uttalat i upphandlingen, är en viss kvalitativ nivå. Det är felaktigt att auktorisation med automatik innebär utförande av tjänsterna på ett visst sätt i kvalitativt hänseende. Sättet att utforma villkoren visar i sig att kravställningen inte är det mest effektiva och lämpliga sättet att uppnå syftet. Genom att begränsa konkurrensen på sätt som sker minskar man möjlig-

heterna att få bästa ekonomiska utfall, trots att detta utifrån prisets vikt i upphandlingen har mycket stor betydelse. Den upphandling som föregick tidigare avtal mellan Mekonomen och Polismyndigheten i Stockholms län innehöll inte något krav på auktorisation och på reservdelar godkända av bilfabrikanten. Det hade även i den aktuella upphandlingen varit fullt möjligt för Polismyndigheten att formulera verkliga kvalitetskrav och inte direkt peka ut en enda möjlig kategori leverantörer. Tidigare avtal innehöll krav på att tjänsten skulle utföras *fackmässigt*. Det innebär avseende löpande service och underhåll att verkstaden följer bilfabrikantens anvisningar. Bolaget är anslutet till Sveriges Fordonsverkstäders Förening (SVFV) och för allt arbete gäller att det utförs fackmässigt i enlighet med reparations- och serviceanvisningar framtagna av fordonstillverkaren. Det torde inte råda någon oklarhet om att det finns möjliga alternativa kravställningar. Kravet på auktorisation är inte nödvändigt. Det går att erhålla fullgod kvalitet med det gängse kravet på fackmannamässighet för denna typ av tjänster, vilket Mekonomens avtal med Polismyndigheten i Stockholms län visar. Kravet medför en mycket ingripande negativ följd för en stor del av marknadens aktörer och kravställningen är oproportionerlig i förhållande till syftet att erhålla en ekonomisk och kvalitativ tjänst.

Polismyndigheten har anfört att auktorisationen skulle ge en förhöjd kvalitet och att den innebär att man på förhand kan kontrollera kvaliteten i ett arbete som ännu inte utförts. Polismyndigheten måste bevisa sitt påstående om att en auktorisation ger en förhöjd kvalitet i servicens utförande. Vidare kan ett arbets kvalitet aldrig kontrolleras i förväg. Vad man kan uttala sig om är att användning av viss utrustning, vissa reservdelar etc. eventuellt ger en viss sannolikhet för ett visst utfall. Polismyndigheten måste dock bevisa att denna sannolikhet existerar. Polismyndigheten har inte visat att auktorisationen får den verkliga effekten att de utförda tjänsterna har en förhöjd kvalitet i jämförelse med ett kvalitativt krav på ett fackmässigt utförande. Det är inte ens visat att auktorisationen talar för en förhöjd kvalitet.

Kammarrätten i Stockholm har i mål nr 8318-8319-15 korrekt kommit fram till att det aktuella kravet på auktorisering är konkurrensbegränsande, men sedan felaktigt kommit fram till att kravet likväl är tillåtet. Kammarrätten synes inte ha undersökt och värderat om auktorisationen verkligen ger den effekt som Polismyndigheten påstår. Det kan inte utläsas av domen vad i själva innehåller i auktorisationen som gör att tjänsten rent faktiskt utförs med en högre kvalitet än om kravet skulle utformas som krav på själva utförandet av tjänsten. Vidare är kammarrättens bärande argument för att acceptera kravet på auktorisation att auktorisationen skulle innebära att Polismyndigheten *på förhand* skulle kunna kontrollera kvaliteten. Kvaliteten av ett arbete kan aldrig kontrolleras förrän själva arbetet är utfört. Beträffande kontroll och tillsyn har Mekonomen/MECA redovisat att de genomför sådana inom ramen för egen regi. De genomför årligen besök på plats hos varje enskild verkstad där verkstadens arbetsmetoder och kvalitetsarbete kontrolleras. Mekonomen/MECA har redovisat exempel från verkligheten där auktoriserade verkstäder inte alls utför tjänsterna bättre än icke auktoriserade. Kammarrätten har enbart fäst vikt vid formella delar och inte resultatet av utförandet av tjänsten och om resultatet i verkligheten blir bättre med auktoriserade verkstäder. Bolaget har under flera års tid utfört service och reparationer på just sådana polisbilar som upphandlingen avser och det står därför klart att bolaget verkligen kan utföra aktuellt arbete. Upphandlingen stänger ute en stor del aktörer som i verkligheten kan utföra arbetena.

Vad gäller reservdelar finns det inte några regler av innebörden att endast reservdelar godkända av biltillverkaren får användas, vilket det skulle finnas om det vore så att ett fordons konstruktion eller funktion skulle riskeras om andra reservdelar än sådana som märkts med biltillverkarens varumärke används. Bolaget frågar sig varför ett åtagande från en auktoriserad verkstad att använda av biltillverkaren godkända reservdelar skulle vara mer värt än en åtagande från en verkstad att använda reservdelar som enligt intyg från

reservdelstillverkaren är tillverkat i överensstämmelse med biltillverkarens specifikationer.

Vad gäller kravet på utförande av garantireparationer är det i sig ett konkurrensbegränsande villkor. Garantireparationer är alltid gratis för bilköparen och biltillverkaren får inte kräva att en viss verkstad utför ordinär service för att garantin ska gälla. Det saknar helt betydelse för garantireparationernas utförande och ansvaret för dessa om upphandlingsföremålet, ordinär service, utförs av en icke auktoriserad verkstad. Biltillverkaren har alltid ansvar för garantireparationer.

Biltillverkare är skyldiga att ge märkesoberoende verkstäder tillgång till nödvändig information m.m. för att dessa ska kunna reparera och underhålla bilar enligt biltillverkarnas krav. Det är vidare inte tillåtet för biltillverkare att ställa som krav för att en lämnad garanti ska gälla att den föreskrivna servicen utförs av auktoriserad verkstad. Detsamma gäller garantivillkor som föreskriver användningen av biltillverkarens märke på reservdelarna vad gäller ersättningar som inte omfattas av garantivillkoren. Ett av EU-kommissionens mål med konkurrenspolitiken inom motorfordonssektorn är att skydda reservdelstillverkarnas tillgång till eftermarknaderna för motorfordon så att konkurrerande reservdelsmärken fortsatt ska finnas tillgängliga för både oberoende och auktoriserade reparatörer, liksom för reservdelsgrossister. Polismyndighetens krav i den aktuella upphandlingen står i direkt konflikt med EU-kommissionens mål och krav på biltillverkare. Detta medför i sig att proportionalitetsprincipen och därmed också likabehandlingsprincipen överträds. Konkurrensreglerna tar sikte på att förhindra en sådan styrning av service/underhåll som blir effekten av Polismyndighetens kravställning. Reglerna innebär att en biltillverkare inte får kräva att ordinär service utförs av en auktoriserad verkstad för att garantin ska gälla. De innebär även att om en tillverkare av en reservdel intygar att denna är tillverkad enligt biltillverkarens anvisningar är den fullt likvärdig med en reservdel till-

verkad av biltillverkaren själv. Konkurrensreglerna säger också att en biltillverkare inte får neka att lämna ut nödvändig information om till exempel specifikationer på reservdelar och uppgifter om utrustning som används vid service och underhåll. Polismyndigheten är som en del av svenska staten skyldig att tillse att konkurrensreglerna får fullt genomslag och inte bidra till att begränsa konkurrensen. Av punkt 69 i EU-kommissionens *Tilläggsriktlinjer för vertikala begränsningar i avtal om försäljning och reparation av motorfordon och om återförsäljning av reservdelar till motorfordon* (2010/C 138/05) framgår tydligt att den typ av villkor som Polismyndigheten upprätthåller genom kravställningen är i strid med gällande rätt. Svenska staten tillämpar därmed inte EU-rätten fullt ut och agerar i strid med artikel 4.3 i EU-fördraget och den så kallade lojalitetsprincipen.

Vidare innehåller punkterna 5.3 och 5.5 i kravspecifikationen en otillåten hänvisning till reservdelars och utrustningarnas ursprung. Villkoret är direkt knutet till godkännande av biltillverkaren, innebärande att det är en hänvisning till ursprung. I 6 kap. 4 § LOU regleras vad som inte får förekomma i en teknisk specifikation. Om ett krav finns med i en kravspecifikation och anger på vilket sätt ett arbete ska utföras eller att viss produkt ska användas kan bestämmelsen tillämpas även om kravet inte i sig skulle avse en egenskap. Avgörande är om det är fråga om en sådan hänvisning som anges i bestämmelsen och denna hänvisning får en konkurrenshämmande effekt.

Bolaget bestrider Polismyndighetens yrkande om att ansökan ska avvisas. Bolaget är en egen juridisk person och leverantör av de aktuella tjänsterna. Det tidigare avgörandet gällande upphandlingen har endast rättskraft mellan berörda parter. Bolaget är inte samma part som Mekonomen Fleet AB eller MECA Sweden AB. De är skilda juridiska personer och därmed inte samma parter. En koncern är per definition inte en juridisk person. Bolaget är i enlighet med definitionen av leverantör enligt LOU berättigad att ansöka om överprövning. Det finns vidare ett antal helt nya omständigheter i föreva-

rande mål och helt ny bevisning som är direkt kopplad till bolaget och som visar att Polismyndighetens påstående och skäl för det konkurrensbegränsande kravet inte stämmer med verkligheten.

Polismyndigheten bestrider bifall till ansökan och yrkar i första hand att ansökan ska avvisas och i andra hand att den ska avslås. Till stöd för sin inställning anför myndigheten i huvudsak följande.

Upphandlingen har redan överprövats av samma leverantör, och på samma grund. Polismyndigheten hänvisar till Förvaltningsrättens i Stockholm avgöranden i mål nr 13839-15 och 13851-15, Kammarrättens i Stockholm avgöranden i mål nr 8318-15 och 8319-15. Kammarrättens avgörande står fast, då Högsta förvaltningsdomstolen inte meddelat prövningstillstånd.

Förvaltningsrätten har tidigare prövat de juridiska frågorna i målet och torde vara förhindrad att pröva dessa ännu en gång. Vidare tillhör bolaget, Meca och Mekonomen Fleet samma koncern och är till 100 procent helägda dotterbolag till Mekonomen AB. Det är fråga om samma sak och samma motpart som i tidigare mål och det har inte framkommit något nytt som inte tidigare varit föremål för prövning. Om rätten bedömer att varje enskilt dotterbolag i koncernen utgör enskilda leverantörer kan det få till följd av upphandlingen aldrig kommer att kunna avslutas, på grund av att alla dotterbolag var för sig väljer att överpröva upphandlingen på samma grund som tidigare. Förvaltningsrätten borde vara förhindrad att pröva bolagets talan. Även om bolagen har olika organisationsnummer är det fråga om samma leverantör. Det är enligt Polismyndighetens uppfattning fråga om koncernen Mekonomen AB:s ansökan om överprövning. Tidigare förvaltningsdomstolars avgöranden ska ha rättskraft i den meningen att det utgör hinder mot en ny överprövning av upphandlingen.

Om förvaltningsrätten ändå finner skäl att ta upp målet till prövning ska ansökan avslås. De aktuella kraven bryter inte mot principerna om likabehandling och proportionalitet. Kraven är nödvändiga för den polisiära verksamheten och följer LOU. LOU innehåller inte någon reglering av nivån på de krav som får ställas på föremålet för upphandlingen. EU-domstolen har konstaterat att det är tillåtet att ställa höga krav så länge de är sakligt motiverade av upphandlingsföremålet (mål C-513/99 Concordia Bus Finland). Sakliga skäl för att begränsa konkurrensen föreligger i upphandlingen. Polismyndigheten hänvisar till Kammarrättens i Stockholm avgörande i mål nr 8318-15 och 8319-15

Bolaget har inte auktorisation för något av de märken som efterfrågas i upphandlingen. Eftersom kravet på auktorisation då inte är uppfyllt kan bolaget inte anses ha lidit eller kunnat komma att lida skada till följd av övriga påstådda brister i upphandlingen.

Syftet med kravet avseende auktorisation är att erhålla de fördelar som kravet medför. Polismyndigheten har ett behov av ett helhetsåtagande för alla tjänster gällande reparation och service. Auktorisationen säkerställer att leverantören har förmågan att utföra samtliga efterfrågade tjänster. Dessutom säkerställer kravet att leverantören har den tekniska och yrkesmässiga kapaciteten för de tjänster som efterfrågas. Auktoriserade verkstäder, specialiserade på ett eller flera bilfabrikat, förbinder sig att uppfylla samtliga krav som ingår i auktorisationen. Däri ingår bland annat krav på fabrikatsspecifik utbildning och vidareutbildning, krav på fabrikatsspecifika verktyg och instrument och reservdelar. EU-rätten har även säkerställt att fria oberoende leverantörer och fria verkstäder fritt kan välja att uppfylla bilfabrikanternas krav avseende fabrikatsspecifik utbildning och vidareutbildning, på fabrikatsspecifika verktyg samt instrument och reservdelar. Det är viktigt för Polismyndigheten, som har särskilda behov och specialutrustning, att reparationer som infaller under en bils nybilsgaranti, utförs av en auktoriserad

verkstad då det endast är en auktoriserad verkstad som kan utföra dessa reparationer. Likaså reparationer kopplade till kampanjer och aktioner som fabrikanter aviserar.

Kravet på auktorisation säkerställer att leverantören har en egen förmåga att kontrollera och hantera mjukvara enligt fabrikantens anvisningar, en åtgärd som över tid syftar till att säkerställa bilens funktionalitet. Polismyndigheten anser att det inte går att hantera mjukvara enligt fabrikantens anvisningar med alternativa diagnosinstrument som med fabrikatsspecifika diagnosinstrument. På marknaden finns inga alternativa diagnosinstrument som motsvarar den kapacitet som fabrikatsspecifika diagnosinstrument har för att kontrollera och hantera mjukvara enligt fabrikantens anvisningar.

Vad gäller kraven på att verkstadens personal ska genomgå utbildning och vidareutbildning enligt bilfabrikantens krav framgår av EU-rätten att oberoende leverantörer inte kan nekas att köpa samma utbildning och vidareutbildning som de auktoriserade verkstäderna. Utbildningskravet är därför inte konkurrensbegränsande och i realiteten inte heller detsamma som ett krav på auktorisation. EU-rätten har vidare säkerställt att oberoende leverantörer har samma tillgång till reservdelar godkända av bilfabrikanterna som de auktoriserade har. Inte heller detta krav är detsamma som ett krav på auktorisation. Oberoende leverantörer och fria verkstäder saknar egen förmåga att handlägga reparationer kopplade till kampanjer och aktioner, garantiärenden och reparationer i samband med goodwillersättningar. Därmed saknar de också förmåga att leverera den helhetslösning som efterfrågas.

Polismyndighetens i Stockholm tidigare avtal har inte relevans för förevarande mål. Det är Polismyndigheten i dess nuvarande organisatoriska skapnad och dess behov som ligger till grund för upphandlingen och kraven är upprättade med beaktande av dessa. Kraven är helt utformade enligt gällande rätt. Det ska förtydligas att det är en helhetslösning som efterfrågas,

där leverantören ska ha egen förmåga att utföra samtliga tjänster. Oberoende leverantörer kan leverera delar av det som efterfrågas, men saknar förmåga att leverera helhetslösningen. Bland annat saknas förmåga att uppfylla kraven på reparationer kopplade till kampanjer och aktioner, garantiarbeten och reparationer som omfattas av fabrikantens principer för goodwill. Verkstäderna saknar också det stöd från fabrikanterna som de auktoriserade verkstäderna har. 6 kap. 4 § LOU är inte tillämplig i nuvarande upphandling och kraven är inte diskriminerande. Kraven speglar myndighetens behov och det är inte fråga om en otillåten hänvisning.

Förvaltningsrätten har den 4 oktober 2016 beslutat att Polismyndigheten inte får ingå avtal i upphandlingen innan något annat har bestämts. Förvaltningsrätten har i beslut den 2 och 15 december 2016 avslagit bolagets yrkande om muntlig förhandling.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Utgångspunkter för prövningen

Lagen (2007:1091) om offentlig upphandling (LOU) har den 1 januari 2017 upphävt och ersatts med lagen (2016:1145) om offentlig upphandling. Av övergångsbestämmelserna till den nya lagen framgår dock att den upphävda lagen gäller för sådan upphandling som påbörjats före ikraftträdandet.

I 1 kap. 9 § LOU stadgas följande. Upphandlande myndigheter ska behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

Av 16 kap. 6 § LOU framgår följande. Om den upphandlande myndigheten har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § eller någon annan

bestämmelse i denna lag och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts.

Prövningen i förvaltningsrätten utgör en kontroll av om det på grundval av vad sökanden har framfört i målet finns anledning att vidta sådana åtgärder som avses i 16 kap. 6 § LOU. Det är den som ansöker om överprövning som på ett klart och tydligt sätt ska ange vilka omständigheter talan grundas på och visa att upphandlande myndighet agerat i strid med LOU (se RÅ 2009 ref. 69).

Förvaltningsrättens bedömning

Polismyndigheten har gjort gällande att bolagets ansökan ska avvisas på den grunden att saken redan har prövats i mål nr 13839-15 och 13851-15 hos förvaltningsrätten samt hos Kammarrätten i Stockholm i mål nr 8318-8319-15. Förvaltningsrätten prövar därför inledningsvis om det på grund av res judicata föreligger hinder för att ta upp bolagets ansökan till prövning.

Förvaltningsrätten konstaterar att upphandlingen tidigare varit föremål för domstolsprövning. I nämnda mål ansökte MECA Sweden AB och Mekonomen Fleet AB om överprövning och anförde som grund huvudsakligen att de obligatoriska kraven avseende auktorisation strider mot LOU. Förvaltningsrätten avslag i dom den 29 oktober 2015 ansökan. Sedan bolagen överklagat förvaltningsrättens dom avslag kammarrätten överklagandet i dom den 11 juli 2016. Högsta förvaltningsdomstolen beslutade den 28 september 2016 att inte meddela prövningstillstånd (mål nr 4117-16 och 4118-16).

De invändningar som bolaget i förevarande mål riktar mot förfrågningsunderlaget överensstämmer visserligen i huvudsak med dem som varit föremål

för prövning i ovan angivna mål. Emellertid är sökanden i nu aktuellt mål en annan juridisk person än parterna i tidigare mål. Mot denna bakgrund finner förvaltningsrätten att hinder för prövning av bolagets ansökan inte kan anses föreligga på grund av res judicata. Vad Polismyndigheten har anfört om att bolagen hör till samma koncern föranleder inte någon annan bedömning.

Förvaltningsrätten övergår därför till att pröva bolagets ansökan i sak.

Bolaget har gjort gällande att de krav som Polismyndigheten ställt upp i punkt 3.5 i förfrågningsunderlaget ifråga om att anbudsgivaren ska vara en av biltillverkaren auktoriserad verkstad samt i punkterna 5.1, 5.3, 5.5, 5.7 och 5.9 i kravspecifikationen avseende att reservdelar måste vara godkända av biltillverkaren, att endast utrustning och verktyg godkända av biltillverkaren måste användas, att personal måste ha genomgått utbildning hos bilfabrikanten samt att vald leverantör måste kunna utföra garantireparationer är i strid med principerna om likabehandling och proportionalitet, då de innebär att endast auktoriserade verkstäder kan lämna anbud.

I förfrågningsunderlaget punkt 3.5 anges följande. Anbudsgivaren och/eller underleverantör som anbudsgivaren anlitar ska vara en av biltillverkaren auktoriserad verkstad. Polisen kommer att kontrollera att kravet är uppfyllt genom att inhämta uppgifter från biltillverkaren.

I punkt 5.1 i kravspecifikationen anges bland annat följande. Verkstaden ska vara auktoriserad av en bilfabrikant att utföra tjänster enligt denna specifikation och krav.

I punkt 5.3 i kravspecifikationen anges bland annat följande. Endast reservdelar som är framtagna och anpassade för den aktuella bilmodellen och som är godkända av bilfabrikanten får användas.

I punkt 5.5 i kravspecifikationen anges bland annat följande. Verkstaden ska använda ett av bilfabrikanten tillhandahållet diagnosinstrument, analysinstrument och specialverktyg anpassade och godkända för den aktuella bilmodellen.

I punkt 5.7 i kravspecifikationen anges bland annat följande. Leverantörens verkstadspersonal som ska arbeta med polisens bilar ska ha genomgått före-

skriven fabrikatsspecifik vidareutbildning enligt bilfabrikantens utbildningskrav och genomgå årlig fabrikatsspecifik vidareutbildning hos bilfabrikanten.

I punkt 5.9 i kravspecifikationen anges bland annat följande. Fel som omfattas av bilens nybilsgaranti ska utan särskild begäran av beställaren hanteras som garantireklamation och åtgärdas utan kostnad för beställaren. Fel som omfattas av fabrikantens principer för goodwillersättning ska utan särskild begäran utföras enligt bilfabrikantens eller verkstadens instruktioner, t ex att en åtgärd genomförs kostnadsfritt eller till reducerad kostnad för polisen trots att nybilsgarantin löpt ut.

Bolaget har yrkat att förvaltningsrätten ska inhämta förhandsavgörande från EU-domstolen i målet. Förvaltningsrätten anser, med hänsyn till sakfrågan och det som framkommit i målet, inte att det finns skäl för detta. Yrkandet härom ska därför avslås.

Såsom angivits ovan har de krav som Polismyndigheten ställt upp i punkten 3.5 i förfrågningsunderlaget samt i punkterna 5.1, och 5.3 i kravspecifikationen tidigare varit föremål för domstolsprövning. Förvaltningsrätten finner i nu aktuellt mål inte skäl att göra någon annan bedömning än den Kammarrätten i Stockholm gjort i mål 8318-8319-15 ifråga om kravens förenlighet med LOU. Förvaltningsrätten anser alltså att kraven inte strider mot proportionalitetsprincipen och, mot bakgrund av hur bolaget har utformat sin talan, att de inte heller strider mot likabehandlingsprincipen. Vad bolaget har anfört föranleder ingen annan bedömning.

Bolaget har gjort gällande att även punkterna 5.5, 5.7 och 5.9 i kravspecifikationen innehåller villkor som är helt knutna till de auktoriserade verkstäderna och att de inte är förenliga med LOU. I målet är ostridigt att bolaget inte uppfyller auktorisationskravet i punkt 3.5 i förfrågningsunderlaget. Med hänsyn härtill har bolaget inte kunnat lämna ett giltigt anbud i upphandlingen och kan således inte anses ha lidit eller kunnat komma att lida skada av eventuella brister gällande kraven i punkterna 5.5, 5.7 och 5.9.

Förvaltningsrätten finner därför inte anledning att pröva om nämnda krav ställts upp i strid med LOU.

Mot bakgrund av ovan angivna föreligger inte skäl för ingripande enligt LOU. Bolagets ansökan ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilaga 1 (DV3109/1A LOU).

Anneli Berglund Creutz
Rådman

Föredragande har varit Sara Thelin.

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Stockholm. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.**

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress

där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.

2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

I vissa mål får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. Detta gäller mål om överprövning enligt:

- lagen (2007:1091) om offentlig upphandling,
- lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster, eller
- lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet.

I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.